

Advertunt tamen Salm. in Append. de Bulla Cruc. c. 6. n. 231 et 232. id intelligi de suasione efficaci, ita ut ipsa sit causa iustæ denunciationis secutæ. Addunt cit. num. 232. in fin. intelligi nisi suasio ante executionem denunciationis efficaciter revocetur.

Hoc tamen procederet juxta edictum particulare Inquisitionis alicujus Regni, sed in edicto edito à Sacra Inquisitione Generali die 3 Jan. an. 1623 (relato in extensum à Diana p. 4. R. 41. et à Bon. de Denunc. t. 2. in fine p. 2. n. 12), absolutè dicitur infra 12 dies esse denunciandos hæreticos, seu de hæresi quomodolibet suspectos, sub excommunicatione majori latæ sententiæ reservata Papæ, et eidem Tribunal. Tenet autem Bon. l. c. cum Suar. et Sanctarell. hoc edictum non fuisse perpetuum, sed tantùm pro illo actu, cùm ibi dictum fuerit : « Mandamus » quatenus infra 12 dies proximè computandos, etc. » Unde dicunt præfati AA. illud proximè computandos satis ostendere, quòd noluit S. Inquisitio obligare conscientis delinquentium in futurum; nam alias dixisset non proximè, sed à die scientiæ. Verùm Diana p. 4. tr. 5. R. 41. cum Peyrin, censem edictum fuisse perpetuum, et illud proximè intelligi revera à die scientiæ delicti. Sed advertendum, quòd eadem sacra Inquisitio postea die 10 Martii an. 1677 aliud emanavit edictum (quod refert Potest. ut diximus, Tom. 2. n. 226.) ubi imposuit quidem excommunicationem contrà non denunciantes suspectos de hæresi, sed nulla facta mentione reservationis, sic dicens : Comandiamo sotto pena di sconunica di lata sentenza, che fra'l termine di un mese si debbano rivelare al Sant'Officio, ovoero agli Ordinari tutti coloro de' quali sappiano, o abbiano avuto, o avranno notizia che siano Eretici, o sospetti d'Eresia. Hoc posito, satis probabile videtur mihi, et alius doctis à me consultis, quòd vel primum edictum non fuerit perpetuum, vel quòd verosimilius S. Inquisitio in hoc secundo edicto, sicut moderavit obligationem primi edicti denunciandi infra 12 dies, ampliando illam ad mensem, ita etiam primum edictum moderavit, auferendo reservationem ab excommunicatione. Hoc tamen semper intelligendum, si jam fuerit impleta denunciatio.

694. — Prænot. II. cum Ronc. c. 1. Reg. in praxi 5. quòd etiamsi Confessarius prævideat certò sollicitatam non esse denunciaturam, debet nihilominus monere illam de sua obligatione, et dimittere, si nolit denunciare. Ratio, quia ipsi Confessario expressè præcipitur à Pontifice in d. Bulla obligatio monendi; et licet generaliter loquendo, cùm Confessarius prævidet monitionem non profutaram, eam omittere debeat : hoc tamen non currit, quando agitur de vitando damno communi, ut evenit in praesenti casu, juxta dicta n. 615.

695. — Sed quæritur I. An teneatur denunciare Confessarium sollicitantem, qui sollicitationem nequit juridicè probare? Negant Turr. et Turrebl. Sed omnino affirmandum cum Bann. 2. 2. q. 76. Bord. t. 1. c. 30. n. 100. Pal. punct. 10. etc. Et opposi-

tum videtur expressè damnatum ex Prop. 5 proscripta ab Alex. VII que dicebat : « Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse » hæreticum, non teneris denunciare, si probare non possis. » An autem teneatur ad denunciandum non solum sollicitatus, sed etiam qui aliunde certò scit sollicitationem? Affirmant rectè Salm. cap. 4. num. 68. cum Trull. Diana. Pal. Suar. et Hurt. Et hoc, etiamsi is sit impuber, modò sit rationis compos, et sciat crimen à personis fide dignis; securus, si sciret à fide indignis, vel foemini levibus Salm. n. 69. cum Card. Nao. Sayr. Hoc autem dicendum, non jam ex Bulla Gregorii, sed (ut bene advertit Mazz. p. 440. cum Potest. et Bonac.) ex edicto Sacré Inquisitionis, ubi dicitur teneri ad denunciandum Confessarium qui scierit, vel audierit illum sollicitasse. Vide verba relata n. 680. in fine.

696. — Quær. II. An sit obligatio denunciandi sollicitantes, etiamsi crimen sit occultum? Negant Fag. Megal. et alii apud Salm. d. c. 4. num. 80. quia Greg. XV in Bulla mentionem facit de abusu, verbo *abutantur*, quod significat actuum frequentiam et publicitatem. At omnino tenendum est oppositum cum Salm. n. 91. et Bann. Fill. Trull. etc. ib. ex D. Thoma. Et rectè Ronc. q. 8. c. 1. qu. 10, ait primam sententiam penitus esse rejiciendam; quia, licet in pœnaliibus verba legis sint strictè interpretanda, attamen, si ex stricta interpretatione lex inutilis redideretur, ut in nostro casu eveniret, tunc verba non strictè, sed latè sunt accipienda.

697. — Quær. III. An teneatur sollicitatus ad denunciandum sollicitationem habitam à longo tempore? Ronc. c. 2. qu. 4. ait cum Bordone, quòd nunquam detur præscriptio quoad crimen hæresis; quoad alia verò, præscribitur per quinquennium actio contra reum. Hinc dicit Roncag. excusari à denunciatione, qui illam per quinquennium omisit, etiam culpabiliter; nisi obstant edicta contraria Diceesana. Sed hodie declaratum est ex Benedicto XIV ex citato Decreto I. *Sacramentum*, (vide in Tomo nono), denunciationem esse faciendam, etiamsi longum tempus post sollicitationem effluxerit.

698. — Quær. IV. An teneatur ad denunciandum, qui scit sollicitationem sub secreto naturali?

Negant Fagund. et Fragosa, ap. Salm. c. 4. n. 85. quia fortior est lex naturalis quam positiva. Sed contrarium rectè tenent Pal. p. 10. n. 5. Diana B. 32. Escob. n. 704. cum Sancio. et Gasp. Hurt. ac Salm. cum Trull. Leard. etc. quia nemo tenetur ad secretum, etiam juramento promissum, quando secretum vergit in damnum commune. Secus verò, aiunt, si sollicitatio sit manifestata ad petendum consilium; nam propalatio secreti esset tunc contra humanum commercium, et etiam contra publicum bonum quod certè in consiliis expetendis intervenit.

699. — Quær. V. An mulier sollicitata teneatur denunciare per epistolam, vel mediā personam, si nequeat per se ipsum? Si non possit personaliter adire Episcopum ob ægritudinem,

clausuram, aliudve impedimentum physicum vel morale, non tenetur quidem per se ipsam ad denunciandum. Vide *Potest.* n. 643. et *Mazz.* p. 442. q. 2. Dubium fit, an hæc teneatur denunciare per epistolam, aut internuncium? Videtur negandum ex prolatis *nun.* 563. *Dub.* 3. ubi diximus, quod habens peccatum reservatum non teneatur petere licentiam à superiore per litteras vel medium personam, si non possit illum adire. Sed in casu nostro verius affirmandum cum *Viva in Prop.* 7 damn. ab *Alex.* VII, n. 8. *Mazz.* l. c. *Salm.* n. 109. et *Ronc.* p. 118. q. 5. R. 2. Dispar enim est ratio inter petitionem absolutionis à reservatis, et denunciationem sollicitationis; nam ibi obligatio est sistendi apud superiorem, ut pœnitens recipiat ab eo unâ cum absolutione etiam debita monita et pœnitentiam; unde qui non potest adire per se non tenetur per alium: obligatio autem denunciandi sollicitantem, non tam est adeundi personaliter superiorem, quam deferendi sive indicandi ei delinquentem (ut loquitur *Bened.* XIV in sua *Bulla*) quæ delatio si ab aliquo nequit fieri per se, saltem est facienda (modo absit periculum propriæ infamiae) per epistolam, vel aliam personam, vel monendo judicem, ut mittat notarium in domum suam; qui enim tenetur ad finem, tenetur etiam ad media.

Advertunt hæc *Viva.* l. c. *Tamb.* cap. 9. §. 4. et *Ronc.* Reg. 6. in præxi non expedire quod Confessarius assumat in se hoc onus deferendi denunciationem vice pœnitentis, vel eam excipiendi, quia sic non paucis detractionibus et periculis exponeretur. Et tantò minus ad id tenetur, unde non mihi videtur probabile id quod scribit *P. Mazz.* p. 442. q. 2. ubi dicit, quod si pœnitens non posset per alium facere denunciationem, teneatur Confessarius vices pœnitentis supplere, si ille per alium non posset denunciare: quia, ut ait, agitur de causa fidei. Sed hæc ratio, tam concisè producta, non convincit. Addit, quod hoc eruat ex quadam Epistola *S. C. Conc. Ad Archiep. Mediol.* annuente *Urban.* VIII, an. 1624, apud *Dian.* ubi mandatum fuit, quod cum quædam foemina sollicitata adduci non potuissest ad denunciandum, Episcopus facultatem tribueret Confessario denunciationem excipiendi. Ex hac autem Epistola nihil probatur; nam primò hoc Decretum fuit particulare pro illo casu; deinde minime ex illa eruitur hanc obligationem generaliter Confessariis impositam fuisse. Hinc non tenemur interim, donec constet de hoc præcepto, recedere à communī DD. sententia, et ab universali sensu ac usu omnium Confessariorum, qui hanc onerosissimam obligationem non agnoscunt. Cæterum non negamus cum *Viva loc. cit. et Tamb.* quod in aliquo casu (putâ si alicubi publicum imminaret damnum, nec alia pateret via ad illud vitandum) posset Confessarius obligari ex lege caritatis ad hujusmodi onus suscipiendum; sed hoc raro accidet.

Dicunt autem *Delbene de Inquisit.* p. 1. dub. 9. et *Auctor Instruc.* par. 2. c. 14. n. 240. quod si foemina multum repugnet adire Inquisidores, poterit expectare Confessarium qui pro ipsa

denunciationem deferat; quia præcepta positiva non obligant ad rem nimis arduam. Item notat *Mezz.* p. 443. quod in decreto *Sacrae Inquisit.* mox supra enunciato insuper dictum fuit, quod si neque apud ipsum Confessarium possit pœnitens induci ad denunciandum, tunc recurritur ad S. Sedem pro opportuno remedio, et interim non absolvatur. Dicit autem *Mazz.* aliquando S. Sedem in casu magnæ verecundiae et panici timoris rescriptsse, dando facultatem Confessario absolvendi pro ea vice pœnitentem circa onus denunciandi.

700. — Quær. VI. An mulier teneatur denunciare Confessarium sollicitantem, cui ipsa consentit? Negarunt *Suar.* *Megala*, et alii ap. *Salm.* n. 65, quia nemo obligari potest ad suum crimen manifestandum, ut dicunt *Salm.* c. 3. n. 104. cum. *Suar.* *Cajet.* *Trull.* et *Diana.* ex *Regula juris in cap.* Quid aliquando de pœnit. D. 1. ubi dicitur (Non dico, ut te prodas.) Nequit autem quis manifestare complicem, quin seipsum prodat; et ideo aiunt *Salm.* *ibid.* non esse obligationem denunciandi socium hæreticum. Rectè verò dicunt mulierem hanc teneri ad denunciationem *Salm.* n. 66. cum *Bon.* *Trull.* *Peyrin* et aliis plurimis: hocque hodie definitum est à N. SS. *Bened.* XIV, in cit. *Bulla Sacramentum*, ubi præcipitur fieri denunciatione, etiamsi pœnitens consenserit. Ratio est quia mulier in hoc casu circa periculum suæ famæ potest denunciare sollicitantem, quin seipsam manifestet, dum ipsa etiam interrogata potest negare proprium consensum, et quidquid inde secutum fuerit, ut habetur ex *Decr. S. Inquisit.* apud *Pittor.* n. 694. edito 27 Sept. 1723, ubi dictum fuit: « Si mulier » consentit Confessario sollicitanti, non tenetur suum consensum » manifestare; nec potest super hoc ab Episcopo interrogari. *

701. — Quær. VII. An teneatur pœnitens denunciare sollicitantem, si per correctionem sit moralis spes ejus emendationis? Prima sententia negat, et hanc docuit *S. Th.* 2. 2. q. 33. art. 7. ubi dicit: « Si hæreticus privatum homines à fide avertat..., oportet » statim procedere ad denunciationem... nisi forte aliquis firmi- » ter aestimaret, quod statim per secretam admonitionem possit » hujusmodi mala impedire. » Eum secuti sunt *Soto.* *Canus.* *Led.* *Pal.* *Lugo.* *Sylvest.* etc. ap. *Salm.* cap. 4. n. 96. Et signanter de crimine sollicitationis hanc sententiam tutati sunt *Fagund.* *Peyrin.* et alii apud *Dianam* R. 2. Verum secunda sententia affirmit, et hanc tenent *Mazz.* pag. 440. *Conc.* n. 17 et *Salm.* n. 99. cum *Azor.* *Sanch.* *Diana.* *Leand.* et aliis pluribus. Et hæc omnino hodie tenenda est post Decretum *Alexandri VII* editum 8 juli 1660 (relatum per extensum apud *Salm.* c. 3. n. 102.) ubi declaratum fuit: « Etiamsi nulla fraterna correctio, vel alia mo- » nitio præmissa fuerit, omnino teneri... (fideles) ad denun- » ciandum... quos noverint esse de fide quomodolibet etiam le- » viter suspectos, » prout sunt Confessarii sollicitantes, ut com- » muniter docent *Dian.* R. 41. *Bon.* p. 3. num. 28. et *Escob.* n. 746. cum *Trull.* *Acunna.* *Menoch.* etc. Dicendo ergo Pontifex, etiamsi, etc. supponit denunciationem semper esse faciendam.

§. IV.

De Sollicitationibus dubiis.

702. Qu. I. An denunciandus sit Confessarius in dubio an verè sollicitaverit? Quid, si accedant vehementia indicia de sollicitatione?

— **703.** Qu. II. An denunciandus Confessarius qui laudat mulierem de pulchritudine? Vel qui dat ei magnum donum?

— **704.** Expenduntur varii casus peculiares sollicitationis.

— **705.** De pœnis sollicitantium, et signanter de pœna inhabilitationis ad celebrandum et an hæc incurritur ante sententiam? Et an ab illa excusentur ignorantes? Et an Episcopi possint in ea dispensare?

702. — QUÆRITUR I. An denunciandus sit Confessarius in dubio an sollicitaverit? Distinguendum est: si factum vel dictum sit vera sollicitatio, et tantum dubitatur an ille, vel alius Confessarius, id egerit vel dixerit, tunc rectè dicunt *Salm. c. 4. n. 93. cum Sousa et Hurt.* eum denunciandum esse, quia dum crimen est certum, rite Judices procedere possunt ad inquirendam personam de qua dubium vertit. Hoc tamen censeo dicendum de solo casu, quo facile Judices per suam diligentiam certificari possint de persona sollicitantis; quia alias Sacerdos ille, cum possit esse innocens, remaneret aliquo modo diffamatus, et in dubio illæsa debet servari fama proximi, qui eam possidet.

Si vero persona Confessarii sit certa, et dubitatur an ejus factum vel dictum fuerit vera sollicitatio, tunc cum communiori et veriori sententia dicendum non esse obligationem denunciandi. Ita *Bonac. p. 3. n. 5. Ronc. p. 113. q. 5. Conc. num. 15. Bordon. ap. Potest. num. 576. Auctor Istruz. etc. p. 2. c. 14. n. 287. cum Boss. et Salm. num. 94. cum Valent. Hurt. et Salas.* (*contra Sousa et Peyr. ap. Dian. R. 25.*) Ratio, tum quia dubia in meliore partem accipienda sunt, et in verbis ambiguis benignior interpretatio facienda est, ut dicunt *Bonac. Menoch. et Rinald. ap. Ronc. ex c. fin. de Transact. et Reg. Juris 49. in 6. ubi: In pœnis benignior est interpretatio facienda.* Tum quia in dubio nemo est privandus fama quam possidet: tum quia Bullæ præcipiunt denunciari sollicitantes; sed nequit dici sollicitans, de quo dubitatur an verè sollicitaverit; nam crimen dubium non est crimen, ut docent *Sanch. Dec. l. 1. c. 10. n. 74. et Suarez in 3. p. 1. 5. d. 40. sect. 6. n. 5.* Nec obstat dicere quod ex Decreto Alexandr. VII sint denunciandi etiam leviter suspecti de hæresi; nam *tò leviter*, non jam refertur ad suspicionem, sed ad hæresim, de qua potest quis vel leviter vel vehementer esse suspectus.

Excipiendum tamen est 1. cum *Conc. et Ronc. ll. cc. ex Pegna, ac auctore instructionis etc. l. c. cum Bossio*, si accedant indicia vehementia de sollicitatione; nam licet ista non sint omnino evidenter, tamen, cum tantum adsint ex una parte, satis fundant moralem certitudinem de sollicitatione. Excipiendum 2. cum *Bon. l. c. qui citat Acunna, et Sanctarel.* si verba de se præ se

APP. DE CONF. SOLlicit. §. IV.

139

ferant sollicitationem, et solùm dubitatur an Confessarius ad malum fñem ea protulerit; tunc enim presumptio desumitur ex communiter accidentibus; præterquam quod præsumptio ipsius finis est accipienda juxta proprietatem verborum, unde in cap. *Pernicisum Causa 18. q. 2.* dicitur, quod confabulatio cum fœmina in deteriore partem accipi soleat.

703. — Quær. II. An sit denunciandus Confessarius qui laudat mulierem de pulchritudine? Affirmant *Potest. n. 534. Bon. Tancredi, et Peyrin. item Acunna, Bard. et Sanctarel. ap. Escob. n. 638.* et consentit *Dian. p. 9. t. 9. R. 32.* si talis laudatio fiat sine aliqua occasione, quia regulariter amasii, fœminas ut allicant ad peccandum, de pulchritudine laudant. Negant vero *Freita, Thom. Hurtad. Esc. à Corro et Sousa ap. Escob. n. 639.* quia is qui laudat mulierem de pulchritudine verbis decentibus, non dicitur cum illa habere tractatus in honestos. Sed melius distinguit præfatus *Escob. n. 640.* dicens, quod si ex modo loquendi, aut aliis circumstantiis, dignoscitur Confessarius laudare pulchritudinem ex pravo affectu, tunc est denunciandus; secus si laudaret ex quadam imprudentia, vel animi levitate. Asserit vero ut certum *Potest. n. 554. in fine*, denunciandum esse Confessarium qui laudat cum famula confidente pulchritudinem dominæ, rogans eam, ut dominæ referat; sed etiam in hoc casu dico perpendendas esse circumstantias, etsi facilius puto in hoc adesse indicium pravi animi allicendi dominam illam ad turpem affectum. Et idem dicunt DD. si Confessarius det pœnitentio donum magni valoris, ut ait *Diana. p. 9. tr. 9. R. 34. cum Escob.* vel insolitum, ut dicunt *Salm. n. 34. cum Val. Hurt. Prado, etc.* Verumtamen *Bordonus apud Dian.* inquit donum esse quid indifferens, unde rectè subdunt Auctores citati, ejus malitiam conjiciendam esse ex adjunctis, nempe ex conditione pœnitentis, ex quantitate et qualitate doni, et ex modo quo fit, etc. Cæterum, juxta dicta in præcedenti quæstione, quando verba vel facta sunt ambigua, Confessarius non est denunciandus, nisi de ejus pravo affectu moralis habeatur certitudo.

704. — Hinc subduntur plures casus particulares, in quibus communius Doctores censem denunciandum esse Confessarium.

1. Si Confessarius dicat pœnitentis: « Tecum nuberem, si essem secularis; » negat *Bordonus ap. Dian. p. 9. tr. 9. R. 32.* esse denunciandum; quia verba hæc non important peccatum mortale, sed tantum pudicum affectum indicant. Probabilius vero affirmant *Salmant. num. 34. Potest. num. 558. et Diana l. c.* quia hujusmodi verba videntur maxime excitativa ad venerem: et cum sint ad Confessionem impertinentia, meritò sapient sollicitationi.

2. Si dicat mulieri: « Memento mei, quia te ex corde diligo; » ita *Diana apud Potest. d. n. 558. cum Ronc. in Reg. praxis. At Bordonus excusat;* hoc melius puto explorandum ex circumstantiis.

3. Si dicat: « Expecta me hodie domi tuæ, quia habeo tecum

loqui; » et postea domi tractet de inhonestis, quia sollicitatio illa facta in domo dicitur moraliter facta in Confessione: ita rectè dicit *Potest.* n. 559.

4. Si dicat: « Hæc tua peccata cadere me fecerunt in pollutionem involuntariam; tanto magis, si dicat voluntariam; ita » *Potest. cum Bord.* n. 560. et *Ronc. ibidem.* »

5. Si dicat: « Nolo te audire in Confessione, ne aliquid mihi contingat, quia amore tuī captus sum. » Ita *Potest.* n. 561. Modò hoc dicat mulieri petenti Confessionem, quia hæc verba videntur esse provocativa inhonesta, et proferuntur occasione Confessionis; et ita sentit etiam *Ronc. in Reg. prax.* Idem putat *Ronc.* si dicat: « Totum me commoveri sentio ex affectu, quo te » prosequor. »

6. Si Confessarius mulieri asserenti tentationem turpem repulisse, dicat: « Sed si aliquis pecuniam dedisset, an peccasses. » Affirmat *Ronc.* esse denunciandum, si mulierem postea affirmativè respondentem non objurget; vel si objurget, et postea domi, oblatâ pecunia, eam sollicitet. Et consentit *Potest.* n. 588.

7. Si dicat: « Cur etiam mecum non es humana? » veldicat: « Veniam in domum, et promitte mihi facere quod voluero. » Vel mulieri confitenti turpe desiderium, dicat: *De hoc agemus post Confessionem.* Ita *Potest.* n. 565. cum *Tancredi*, quia verba hæc sunt satis ostensiva intentionis inhonestæ. Sed in his dico perpendendas esse circumstantias, nam aliquando possunt non esse sollicitationes.

8. Si suam concubinam objurget, quod cum alio se immiscuerit, dummodo, judicio prudenti faciat dignoscere, quod objurgatio procedat ex zelotypia; ut etiam, si excedat in reprehendendo, addendo minas, injurias, et similia; vel objurget tantum peccata commissa cum aliis, et non illa cum seipso, quia tunc ostendit amorem suum lascivum. Ita *Potest.* n. 562.

703. — Ultimo loco h̄c advertendum, quod in Bulla Sanc-tissimi nostri Pontificis Bened. XIV, quæ incipit, *In Generali Congregatione* (vide Decr. III. in Tomo nono), sancitum habetur quod Confessarii sollicitantes, « in actu sacramentalis Confessio-nis, sive illius occasione, aut prætextu, præter pœnas à jure » infictas, perpetuam etiam inhabilitationem incurant ad Sa-crificii celebrationem. » Eamdemque pœnam incurunt ex eo-dem Decreto Sacerdotes abutentes Sacrificio Missæ ad sortilegia. Plura autem h̄c dubia occurunt. Dubitatur 1. an prædicta in-habilitas incurrit ante sententiam saltem declaratoriam cri-minis? In præcedenti editione hujus Operis affirmavi, eò quod pœnae privativæ, quæ important inhabilitationem ad aliquod jus acquirendum, vel cessationem à quodam jure jam acquisito utendo, ut communiter DD. docent ordinariè ante sententiam incurrintur, juxta dicta *l. 1. n. 149.* Attamen quidam probus Religiosus, cùm hæc legisset in meo Opere, scripsit mihi è Roma quod duo Theologi S. C. Inquisitionis Romanæ oppositum sen-tirent, nempe requiri sententiam ad præfamat pœnam incurren-

dam. Sub initio ratio opinionis hujus mihi non occurrebat; sed postea, re sedulius perpensa, in hoc eodem meo Opere n. 148. observavi, quod Suarez, Bon. Salm. cum Tapia, Vasquez, Montezin. etc. locis ibi cit. (quibus recenter consentit Eusebius Amort. l. 1. n. 148.) dicunt sententiam declaratoriam bene requiri etiam quoad pœnas privativas, sive inhabilitantes, casu quo reus non possit exequi pœnam sine propria infamia, prout ordinariè in nostro casu eveniret, si Sacerdos sollicitans deberet per longum tempus se abstinere à celebrando. Dico per longum tempus; na-si de brevi super dictam inhabilitationem posset impetrare dis-pensationem, et interim sine sua infamia celebrationem inter-mittere, tenetur ab ea abstinere. Dubitatur 2. an ab hac inha-bilitate excusat ignorancia invincibilis? In hoc dubio mihi videtur posse id probabiliter affirmari, juxta ea quæ dicentur infra de irregularitate ex delicto *l. 7. n. 351.* Dicunt Nav. Sylvest. Sanch. Castropal. Ronc. et alii plures, quod ad incurriendam irregulari-tatem ex delicto, requiritur scientia irregularitatis, quæ incur-ritur, quia licet irregularitas non sit censura, à qua excusat equidem ignorantia invincibilis, sed impedimentum: tamen talis irregularitas ex delicto est verè pœna, aut saltem habet rationem pœnae, ad quam incurriendam, cum sit pœna extraordinaria, et exorbitans, ita ut secundum rei naturam non possit provideri, illius scientia requiritur: et idem posse dici videtur in nostro casu de inhabilitate celebrandi, quæ est procul dubio imposta in pœnam sollicitationis. Dubitatur 3. an in hac inhabilitate possit Episcopus dispensare? Vide dicenda *l. 7. n. 353.* ubi dicetur, quod Episcopi ex Trid. sess. 24. c. 6. Liceat, possunt dispensare in omnibus irregularitatibus provenientibus ex delicto, non de-ducto ad forum contentiosum, excepto homicidio voluntario, et directè volito.

